

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

Korte samenvatting van de gedachtenis-preek, door ds. Vlietstra gehouden in de kerk van Bunschoten op Zondagavond, 20 november ter gelegenheid van zijn 25-jarig ambtsjubileum.

Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting van de Heere, zijn God, is.
Psalm 146 : 5

Er mag wel een heilige schroom zijn om een gedachtenispreek te houden. Het gevaar is immers niet denkbeeldig dat de mens te veel in het middelpunt komt te staan. Wij zijn van onszelf hoogmoedige mensen! God kent onze harten en: wat groot is onder mensen, is 'n gruwel voor God! En in 't bijzonder in de bediening des Woords is de persoon van de prediker van volstrekt ondergeschikt belang. Het gaat om de boodschap. Johannes de Doper noemde zichzelf „de stem eens roependen in de woestijn!” De stem! Niet meer dan de stem, die het Woord van God doorgeeft! En hij deed niet anders dan van zichzelf afwijken en heenwijzen naar het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt!

En daarom: als we dan nu toch willen en mogen gedenken, dan moge alle aandacht vallen op, en alle eer toegebracht worden aan Hem, Die Zich van kleine, zondige mensen wil bedienen in de arbeid in Zijn Koninkrijk.

Onze tekst is een zaligspreking van het volk, welks God de Heere is.

We letten op

1. de inhoud;
2. De troost van deze zaligspreking.

Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn Hulp heeft! De God Jacobs — dat is de God van Israël, de God van Zijn volk, de Heere, de levende God, Die hemel en aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is; Die trouwe houdt in der eeuwigheid. (vs. 6) De God Jacobs! Hiermee onderscheidt de dichter Hem van alle valse goden, waarin de heidenen roemen. Hij alleen is God en daar is geen God, behalve Hij!

En dat de dichter Hem hier de God van Jacob noemt, is zeker niet zonder reden. Dat is niet alleen, omdat het volk Jacob als stamvader had, maar omdat de Heere aan Jacob in het bijzonder, door tal van sprekende daden, Zijn almacht, Zijn genade en trouw had bewezen. Het leven van vader Jacob is geweest een leven van strijden, van lijden, van schuld en afmaking, van verliezen en overwinnen, altijd op reis, één zwerftocht, nooit rust, en toch: op weg naar huis! Al voor zijn geboorte hiele-lichter! Door bedrog ontvangt hij de eerstgeboortezegen, die de Heere in soevereine beschikking toch voor hem had weggelegd. Op zijn beurt wordt hij bedrogen door Laban, door zijn zonen! Veel moeite, veel verdriet was zijn deel! Hij heeft geklaagd: „Al deze dingen zijn tegen mij!” Als hij oud geworden is, wordt zijn weg naar Egypte geleid, waar hij hem tot Faraö horen zeggen „Weinig en kwaad zijn de dagen der jaren mijns levens geweest!” En het is waar: Jacobs leven is rijk geweest aan moeite en verdriet. Maar het is niet minder waar; Jacobs God is de Getrouwe gebleven! Hoe heeft Hij Zijn genade en trouw telkens opnieuw aan en in hem verheerlijkt! Reeds voor zijn geboorte had de Heere hem, Jacob, als Zijn verkorene aangewezen, die naar Zijn eeuwig voornemen de drager van het heil zou zijn. En

Zijn Raad zal bestaan, ook ondanks Jacobs afwijkingen. Zijn verbondstrouw wordt ook door Jacobs ontrouw niet teniet gedaan! Denk aan Bethel, aan Pnieël!

Jacob, door Gods vrijmacht verkoren, door Gods liefde getrokken, door Zijn zorg bewaard, door Zijn hulp geleid, door Zijn almacht beschermd, is ook als op de armen van die trouwe God naar Huis gedragen!

Geen wonder dat „de God van Jacob” een geliefde Naam was voor de vromen van het oude verbond. En zou het vandaag nog niet gelden: Welgelukzalig, die de God van Jacob tot zijn Hulp heeft?

Tot zijn Hulp!

Er is bijna geen woord denkbaar, dat in zo brede zin de liefdevolle steun van God aan de Zijnen weergeeft als het woord **hulp**. Het omvat alle stoffelijke en geestelijke zegen, waarmee de Heere Zijn kinderen hier op aarde zegent. Als Jacob op hoge leeftijd de weg, die achter hem lag, overzag, wat stonden er dan wat een „Eben-Haëzers” opgericht: de blijken van Gods hulp! En zou elk kind des Heeren ze niet kennen? En het is waar: die hulp van Jacobs God omvat alles. In feite is heel ons leven, van de wieg tot het graf, zonder de voortdurende hulp van God ondenkbaar. Onze gezondheid en kracht, onze gaven en talenten, het is alles van Hem! Wie zijn wij en wat kunnen wij zonder de hulp des Heeren? En het is groot, wanneer de Heere ons genade geeft om het op te merken. Maar dan weten we ook iets af van de eigenlijke, van de diepste nood van ons, mensen: namelijk van onze zondenood. Van de stroom van ongerechtigheden in deze wereld, maar ook van de gruwel van wanbedrijven in eigen hart en leven. En het is de God van Jacob, Die aan die nood ontdekt, Die de schuld blootlegt en aanbindt! Maar met geen ander doel, dan om Zijn hulp, Zijn reddende genade te kunnen verheerlijken.

Hij gebruikte het woord uit Openbaring 21 : 27, om mij met die nood bekend te maken! Hoe zou ik ooit in het nieuwe Jeruzalem kunnen ingaan? Want de onreine, die gruwelijkheid doet en leugen spreekt, was ik! En het Lam kende ik niet, dan alleen van Naam. En toch een dorst, een verlangen naar God, naar vrede, naar verzoening! Het werd nood. En wat wordt in die weg ervaren, dat alleen God nog zou kunnen helpen! Maar God, Die helpt in nood, is in Sion groot! En Hij heeft hulpe besteld bij een Held, Die verlossen kan. Op heerlijke wijze deed Hij mij dat zien onder een preek van mijn onvergetelijke leermeester, wijlen ds. K. Zuidersma, over die geraakte, die aan Jezus' voeten werd neergelegd en die het uit de mond van Jezus mocht horen: „Uw zonden zijn u vergeven!” Voor het eerst zag ik de mogelijkheid en de ruimte, die er in Christus is en in Zijn bloed, dat toch van alle zonden reinigt.

Wat groot, dat God de God van Jacob en van Jacobs kinderen wil zijn. Hij baande voor mij de weg naar het ambt. Het is in dit bestek niet mogelijk en ook niet nodig, om hierover uit te weiden, maar Hij, Die roept, is getrouwd! Hij doet het ook!

Op 18 november 1952 was het uur aangebroken, dat ik, na volbrachte studie in Apeldoorn, in de gemeente van Eemdijk in het ambt werd bevestigd door Ds. D. H. Biesma (nu emeritus-predikant van Lisse) met de woorden uit Ezechiël 33 : 7. Zwaar drukte op mij de last, die de Heere op

VAN DE ADMINISTRATIE

Veel hebben wij ditmaal niet door te geven, maar ook voor het weinige zijn wij dankbaar. Druppelsgewijze komen nog steeds betalingen binnen over het boekjaar 1977, dat ten einde spoedt. Zullen allen betaald hebben voor de nieuwe jaargang 1978 begint? Aan hen die nog niet betaalden het antwoord. f 34,— werd ontvangen sinds de vorige verantwoording aan overbetalingen, en f 25,— via Ds. Hamstra voor de school te Dundas. 5 nieuwe abonnees konden worden genoteerd, voor alles onze dank. Wie verrast ons een volgende maal?

Adm.: „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 704350.

N.B. In goede orde ontvangen van Mevr. J. Kievit-Roest f 20,—, zijnde betaling abonnement „Bewaar het Pand”. Adres: Oude Barreellei 29, Merksen, België.

v. d. L.

mij legde: wachter te zijn over het huis Israëls! Maar ik mocht wondere troost putten uit het woord „mensenkind”. De Heere wist, dat ik maar een mensenkind was, zwak van moed en klein van kracht, onbekwaam in mijzelf, maar door Hem geroepen.

En wat zal ik nu verder zeggen? Wat anders dan dat de Heere, de God Jacobs mij geholpen heeft. Altijd weer! Hij heeft gespaard en gezegend. Ons huwelijks- en gezinsleven, ons persoonlijk en ons ambtelijk leven: het getuigt alles van eigen afmaking, zonde en tekort. Maar tegen die donkere achtergrond schittert de goedheid en de trouw van Jacobs God!

Van die God van Jacob moge ook voor de toekomst onze verwachting zijn. Hij is de HEERE, de God des eeds en des verbonds, de God-naar-Zijn-volk-toe, in de Heere Jezus Christus. Hij doe ons steeds meer afzien van onszelf, sterven, aan alle verwachting van onszelf, maar om het kinderlijk-gelovig te verwachten van Jacobs God, Die gisteren en heden Dezelfde blijft, en tot in eeuwigheid! Zonder Hem is er geen uitzicht en kan er geen gegronde verwachting zijn. Maar welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn Hulp heeft, wiens verwachting van de HEERE, zijn God is!

V.

Catechismus, leerboek van de orde des heils.

Zondag 34

Wij zijn gekomen tot de behandeling van de wet des Heeren, die uit de Goddelijke natuur is voortgekomen, en in Christus haar verheerlijking heeft verkregen, tot zaligheid van elendige zondaren.

Dat ik, zo lief als mij mijner ziele zaligheid is, kan alleen gezegd worden door het Goddelijk schrijven van de wet, die door Christus is verheerlijkt in het hart, bij de wedergeboorte. Want de wet van Adam, als wet van het verbroken werkverbond, is de wortel van eigengerechtigheid en de kracht van de ongerechtigheid. Zodat niet één mens van nature kan zeggen: Dat ik, zo lief als mij mijner ziele zaligheid is. Want dat kan de mens met al zijn godsdiensten niet in zijn hart verkrijgen. Het is een vrucht van de wet der liefde en dat is de wet des Geestes, daar zij door de werkingen van de Heilige Geest gegraveerd wordt in het hart. En dat wordt door Hem in stand gehouden, al kan het soms bedolven worden onder de verdorvenheid van de oude mens. Want de Heere houdt door Zijn ontfermende liefde dat dierbare werk van Zijn Geest in

stand. En al kunnen de oprechten het niet elk uur van de dag zeggen: Dat ik, zo lief mij mijner ziele zaligheid is, zo durven zij het toch niet te ontkennen. Want de liefde is door de Heere uitgestort in het hart. En dat is het kenmerk van het nieuwe leven der genade, een komen tot de onberouwelijke keus de Heere te vrezen. Zodat Ruth haar land en volk met al de huwelijkskansen daaraan verbonden, er voor prijs mocht geven. Want de Heere had de hoogste plaats in haar hart en leven verkregen.

In de liefde, die de Heere uitstort bij de wedergeboorte, smaakt het hart Zijn zoete gunst en zalige gemeenschap. Zodat Zijn dienst voor hen terstond een zalige dienst is. En dan gaat het niet om de hemel tot bevrijding van de hel, maar om Gods zoete gunst en zalige gemeenschap, wat ons bij de aanvang van die zondagsafdeling met ernst op het hart gebonden wordt. En al kennen wij dat beginsel van het nieuwe leven niet, dan is het toch wel hoog tijd om ons daarover biddende te bekommeren. Want het komen tot de onberouwelijke keus wordt ons in de Schrift met ernst op het hart gebonden, daar de Heere nog op ons wacht om ons genadig te zijn. En dat ootmoedig kiezen, om te breken met alle vleeselijke godsdienst, is niet alleen noodzakelijk bij de aanvang, doch ook bij de voortgang, om de Heere in Zijn volheerlijke heilsopenbaring steeds meer te leren kennen. Want in dat geestelijk kennen is de kern der zaak, daar zij zullen vervolgen, en dat is toenemen in dat gezegend kennen. Want het is het kennen van de Heere in Zijn vergevende, verdienende en werkende liefde. „Opdat Christus door het geloof in uw harte wone, en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt.” Want door te wortelen in de volheerlijke openbaring van Gods liefde in Christus, bekomt het hart de geestelijke wasdom en dat tot een innig vermaak in de wet der liefde.

In het geestelijk kennen van de wet der liefde, en dat is de wet van Christus tot zaligheid, is uw kracht om te beproeven welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil Gods zij. Want in het doen van de wil des Heeren is uw kracht om de wereld niet gelijkvormig te worden, maar veranderd te worden door de vernieuwing uws gemoeds. Om zo alle afgoderij, toverij, waarzegging, superstitie of bijgeloof, aanroeping van de heiligen of andere schepselen, te mijden en te vlieden. En zo de enige ware God recht leren kennen. En dat is Hem te kennen zoals Hij Zichzelf geopenbaard heeft in Zijn Woord, als een God van volkomen zaligheid. En zo heeft Hij dan het volle vertrouwen van uw hart. Want Hij is tot verheerlijking van Zijn grote naam in alles uw heil en zaligheid. Wat de verdenkingen en redeneringen van het ongeloof komt uit te sluiten. Om zo alleen op Hem te vertrouwen, wat de dichter deed uitroepen: „Welgelukzalig is de man, die de Heere tot zijn vertrouwen stelt.” En dat is de aard van het geloof dat door de liefde werkzaam is in ootmoedigheid onder de majesteit en heerlijkheid van de Heere, om Hem daarin te aanbidden en te verheerlijken. Want de Heere is het volkomen waardig eeuwig gediend, geliefd en gevreesd te worden. Zodat het hart zich in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid aan de Heere alleen onderwerpt. Want Zijn doen is majesteit en heerlijkheid. En zo wordt de Heere in Zijn deugden geliefd en geprezen. Want de Heere schrijft dit woord: Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben, in het hart. En dat staat dan vast en onbewegelijk vast in ons hart, want „de Heere is God.” En Hij is de Heere onze God, die ons verlost heeft uit de heerschappij van zonde, Satan en ongeloof, om als Zijn eigendom in Zijn wegen te wandelen. Of leeft dat niet in ons hart? Want dan leven we nog zoals wij geboren zijn, uit het beginsel van ongerechtigheid. Waarom de Schrift ons de noodzakelijkheid van de wedergeboorte op het hart bindt. Want door die geboorte uit God krijgt het hart Zijn wet hartelijk lief. En dat wordt door de oprechten in de stand van het leven telkens beproefd om te weten of de snaren van het geestelijk leven wel zuiver gespannen staan. Maar met dat alles komt niet de minste ver-

andering in ons verdorven bestaan, waarom wij dan ook de oude mens door de kracht van Christus, hebben te kruisigen, tot het verkrijgen van onderwerping aan de Heere. En zo staan wij naar de regel van de wet der liefde ten volle verantwoordelijk tegenover het verzet van ons verdorven bestaan. Wat Gods kind doet smeken om genade, opdat het hart door de dierbare werkingen van Zijn Geest in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid zich aan de Heere mocht onderwerpen. Om zo in de weg van druk en beproeving niets op de Heere tegen te hebben. Want dat betaamt ons, daar alle dingen door Zijn hand medewerken ten goede. En daarom te meer is het zo erg als ons hart in opstand is tegen de Heere. Het onteert Zijn naam en het is ons dan niet mogelijk met blijdschap aan de Heere te denken. O wat is het groot, dat de Heere het vuur van onze vijandschap, door het smaken van Zijn goedertierenheid, kan en wil breken, om Hem in alle wegen en omstandigheden hartelijk lief te hebben.

De Heere wil dat wij van Hem alleen alles goeds verwachten, Hem van ganser harte liefhebben, vrezen en eren. En dat is niet alleen tot Zijn eer, maar ook tot onze zaligheid. Waarom de eer des Heeren in ons denken en doen de hoogste plaats in ons leven toekomt. En zo is het de keus van het nieuwe leven tot eer van de Heere te mogen leven en te sterven, om Hem eeuwig te mogen verheerlijken, want daarin is de zaligheid. Zodat het doel des Heeren dan schittert in het doel van ons leven. Alzo dat ik eer van alle schepselen afa en die varen late, dan dat ik in het allerminste tegen Zijn wil doe. En dan heeft het hart dit woord tot uitgangspunt: „Men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan de mensen.” Waarop Petrus en de apostelen zich beriepen toen zij stonden in het gericht, omtrent de naam en de zaak des Heeren, waarvoor zij hun leven over hadden.

En dat is dan ook de kern der zaak. Een leven voor het doen van de wil des Heeren in het lijden en strijden voor Zijn naam en zaak. Het gaat om het doen van de wil des Heeren, en dat was Christus tot spijs en drank, het was dus Zijn levenskracht. En nu doen wij dikwijls veel dingen uit kracht van gewoonte om maar niet van sleur te spreken. Zodat de innerlijke bezieling van heilige ernst, daarin ontbreekt. Maar in het doen van de wil des Heeren is levenskracht en vreugd. En dan is het ook voor ons hart spijs en drank, daar er levenskracht uit geput kan worden. Maar hoeveel te erger is het dan wel, iets te doen tegen de wil des Heeren, daar het Hem zo onteert en ons schadelijk is.

Op de vraag: Wat is afgoderij? wordt hier geantwoord: Afgoderij is, in de plaats van de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, of benevens Hem iets anders versieren of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen zet.

Het gaat hier dus voor ons en voor onze kinderen om Gods volheerlijke openbaring in Zijn Woord. En daarom behoort deze Goddelijke openbaring ons dierbaar en onmisbaar te zijn. Want daar gaat licht en liefde, vrede en blijdschap van uit. En zij heeft in haar diep geestelijke betekenis de zaligheid voor ons hart en leven ten doel, en dat is door wederbarende genade. Want de Heere Jezus zegt ons met Goddelijke autoriteit: „Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.” En dat is het doel van Gods volheerlijke openbaring in Christus, wat ons door het Goddelijk Woord op het hart gebonden wordt. En die wederbarende genade hebben wij niet alleen in engere zin nodig bij de levendmaking, doch ook in ruimere zin bij de heiligmaking. En naarmate Gods openbaring in Christus ons dierbaar wordt, gaan wij ons vertrouwen van alles aftrekken, om dat alleen op de Heere te stellen. En door te vertrouwen op Zijn goedertierenheid, is ons dat tot bekeering en verbinding aan de Heere.

Soest.

R. Kok.

NAAR DE KATECHISATIE. (218)
VAN DE VOLEINDING.

Het laatste oordeel.
Na de opstanding des vleses bij de weder-

komst van Christus zal het LAATSTE OORDEEL plaats hebben.

Wij willen met elkaar bespreken:

a. *de dag* van dat oordeel;

b. *de aard* van dat oordeel;

c. *de schifting* met dat oordeel.

De Heere heeft zelf de dag bepaald, waarop het laatste oordeel zal plaats hebben bij de voleinding der eeuwen. We lezen in Handelingen 17:31, toen Paulus zijn rede hield op de Areopagus:

„Daarom dat Hij een dag gesteld heeft, op welke Hij de aardbodem rechtvaardiglijk zal oordelen door een Man, Die Hij daartoe verordend heeft, verzekering daarvan doende aan allen, dewijl Hij Hem uit de doden opgewekt heeft.” Die „Man” is Christus.

Die dag van het laatste oordeel is dus *bepaald, vastgesteld* door God. Dat is dus een duidelijke terugwijzing naar Gods eeuwige *verkiezing*, waarbij de drie Personen van het Goddelijke Wezen in de eeuwige vrede-raad of het Verbond der verlossing hebben besloten, wie zalig en wie verworpen zullen worden. Want „Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend”. (Handel. 15:18)

Deze dag van het oordeel zal plaats hebben aan het *eind der eeuwen*, gelijk we lezen in Mattheus 13:40 en 49: „Alzo zal het in de voleinding der eeuwen wezen.”

Wat geeft duidelijk te kennen, dat die dag des oordeels één dag zal zijn, waarop alle mensen tegelijk zullen geoordeeld worden en niet, zoals de chiliasten, de aanhangers van een duizendjarig vreedrijk hier op aarde, leren, dat er een tweërlei opstanding des vleses zal plaats hebben; eerst een dag, waarop de GELOVIGEN zullen opgewekt worden en duizend jaren daarna een dag, waarop GODDELOZEN zullen opstaan om geoordeeld te worden.

Dit zou dus betekenen, dat Christus duizend jaren bezig zal zijn om weder te komen. Neen, geen twee opstandingen, geen twee wederkomsten van Christus, want dan zouden er ook twee hemelvaartsfeiten zijn. Zo mag die dag van Jezus' wederkomst ten oordeel niet als één lange periode gezien worden. Nergens wijst de Heilige Schrift hierop.

Wel staat er, dat één dag bij de Heere is als duizend jaren en duizend jaren als één dag (II Petr. 3:8), maar dit geldt van Gods Wezen zelf, terwijl de dag van Christus' wederkomst nog in de tijd plaats heeft.

„Die op het dak is, kome niet af om iets uit zijn huis weg te nemen”. (Mattheus 24:17/18).

De dag van Christus wederkomst ten oordeel zal *plotseling* komen. „Maar de dag des Heeren zal komen als een dief in de nacht”, II Petr. 3:10. En in Mattheus 24:43 lezen we: „Maar weet dit, dat, zo de heer des huizes geweten had, in welke nachtwaak de dief komen zou, hij zou gewaakt hebben en zou zijn huis niet hebben laten doorgraven.”

Dit plotseling verschijnen van Christus maant tot „bereid zijn”. Maar dat geldt ook voor ons sterven, want dat zal ook zijn een dag van oordeel. „Het is de mens gezet éénmaal te sterven en daarna het oordeel.” (Hebr. 9:27). O, hoe noodzakelijk is het om Christus hier als *Borg* voor onze schuld nodig te krijgen en te leren kennen! Want vreselijk zal het zijn, te moeten vallen in de handen van de levende God! En bij de wederkomst van de Heere Jezus Christus zal Christus verschijnen als *Rechter*.

Heeft de Vader het regeer-beleid opgedragen aan Zijn Zoon als verhoogde Middelaar, zo zal Zijn komen ten oordeel de hoogste trap zijn van Zijn verhoging, want dan zal Hij *openlijk* gezien worden als de grote OVERWINNAAR in Zijn grote kracht en heerlijkheid.

„Vreest 's Heeren macht en dient Zijn majesteit;

Juicht, bevend op 't gezicht van Zijn vermogen,

En kust den Zoon, van ouds u toegezegd,
Eer u Zijn toorn verdelg' voor aller ogen.”

Ontzettend zal het zijn, wanneer het LAM zal toornen!

Wat is nu de „aard” van het laatste oordeel?

Want ook de dag van ons sterven zal zijn een dag van oordeel. U zult nu vragen: maar zullen er dan twee oordelen plaats hebben, één bij het sterven en één bij de wederkomst des Heeren? Is er na het eerste oordeel dan nog mogelijkheid van verandering ten goede? Neen, beslist niet. Rome leert, dat Christus alleen de eeuwige straf heeft gedragen, maar dat de gelovigen de *tijdelijke* straffen moeten boeten. Komen zij hier daarmede niet klaar, dan kunnen zij in het „vagevuur” die uitboeten, dus vòòr zij in de hemel komen.

Tussen haakjes even opgemerkt: wat is het werk der reformatie 1517 toch een gezegend werk des Heeren geweest, wanneer de Heere door middel van de reformatoren Zijn volk heeft vrijgemaakt van de zielsmisleidende en Godonterende dwalingen van de Roomse kerk, welk machtig feit we weer mochten herdenken. Mogen we ook kennis gekregen hebben van een *persoonlijke* reformatie, die begint in ons hart en openbaar wordt in handel en wandel?

Wat is nu het onderscheid (geen verschil!) tussen het oordeel, dat de mens zal ontvangen bij het sterven en eens bij de wederkomst zal wegdragen?

Het oordeel na het sterven is een voorlopig oordeel, maar wèl alleszins beslissend; het staat onveranderlijk vast als een *eeuwig* oordeel, maar dan moet het *lichamelijk* oordeel nog komen en wel, wanneer bij de opstanding des vleses de onbekeerden zullen opgewekt worden met een lichaam „der afgrijzing”, zoals we al overdacht hebben. En dat zal dus plaats hebben bij Christus' wederkomst.

Het oordeel bij die wederkomst des Heeren zal niet zijn een nieuw oordeel, maar een *bevestiging* van het ontvangen oordeel bij het sterven en dan: *openlijk*, voor heel de wereld. Want, dan zal ook de grote *schifting* plaats hebben, namelijk tussen de schapen en de bokken, waarvan Jezus gesproken heeft in Mattheus 25:32 en 33.

Weer merken we hierbij even op, dat die schifting op diè dag van Christus' wederkomst zal plaats hebben en niet, zoals de aanhangers van een duizend-jarig vrede-rijk op aarde het stellen.

Zij maken immers al een voorlopige schifting tussen de gelovigen en de ongelovigen bij het begin van de z.g.n. 1000 jaren, want dan worden volgens hen de gelovigen al opgewekt uit de dood, om met Christus te heersen hier op aarde die 1000 jaren, en dit volgens Openbaring 20. Maar we hebben hierover reeds gesproken in één onzer vorige lessen. Daarin hebben we opgemerkt, dat het visioen, hetwelk Johannes kreeg, niet wijst op een heerschappij van Christus met de gelovigen hier op aarde, maar dat dit visioen nadrukkelijk wijst naar de *hemel*, want Johannes zag reeds een *deur* geopend in de hemel en later spreekt hij over *zielen* van degenen, die onthoofd waren en van die, onder het *altaar*.

Neen, de grote schifting tussen de schapen en de bokken zal gezien worden op die dag van Christus' wederkomst ten oordeel.

De Heere Jezus heeft ook van die schifting gesproken in verschillende gelijkenissen, o.a. in de gelijkenis van het „onkruid en de tarwe” en die van het „visnet”.

Dan zullen de „schapen”, de ware gelovigen, gezet worden aan Christus' rechterhand en de „bokken”, alle onbekeerden, aan Zijn linkerhand!

Waaruit zal dan openbaar worden, wie de schapen zijn en wie de bokken? Wel, daarin, dat de *boeken* worden geopend. Welke boeken?

Het „gedenboek Gods”, maar ook de boeken van de conscientie, van het geweten. Zie Rom. 2:15, waar we lezen: „Als die betonen het werk der wet geschreven in hunne harten, hun geweten medegetuigende en de gedachten onder elkander hen beschuldigende of ook ontschuldigende.”

Dat boek der conscientie geopend, wijst op het bewustzijn van de mens. Wij hebben z.g.n. een *boven-bewustzijn* en een *onder-bewustzijn*. Dat wil zeggen: een dadelijk „weten” en een „herinneringsvermogen”.

Veel dingen vergeten wij (vooral in de ouderdom). Maar die zijn niet weg, neen, die blijven in ons „onder-bewustzijn” liggen, terwijl ons herinneringsvermogen die weer kan brengen in ons *boven-bewustzijn*, het bewuste weten. Geen enkele gedachte, woord of daad raakt er verloren. En dat alles zal bij het eind-oordeel openbaar worden en de mens als in één ogenblik voor ogen gesteld worden. Men heeft dit wel eens vergeleken met het terughoren van hetgeen op de „bandrecorder” is opgenomen.

Dan zal dus ook alle schijn en geveinsdheid openbaar worden.

Beluisterende dit alles, mocht het ons allen diep ontroeren, wat die grote dag van Christus zal zijn!

Die het oordeel der verdoemenis moeten horen, zullen bidden, maar niet tot God, dat kan niet meer, doch tot de bergen: „Bergen, valt op ons en heuvelen, bedekt ons.”

Nu zijn we nog in het heden der genade. Och, dat we Hem nog te voet mogen vallen en smeken, dat Hij ons tot schapen Zijner weide make, ons geweten reinige van dode werken, om de levende God te dienen, ja, dat in het boek van onze conscientie tegenover alle zonden en alle schuld moge geschreven worden: het voldaan-zijn door het *bloed* van Christus, dat reinigt van alle zonden!

Eeuwig wonder voor hen, die geschreven mogen staan in het *Boek des levens, des Lams!*

„Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen!”

v.L.

E.

GENERALE SYNODE 1977

5

We zijn nog bezig met de verhouding tot de Vrijgemaakten buiten verband.

Prof. Van Genderen kreeg het woord als voorzitter van deputaten. Hij wees er op, dat het rapport van deputaten bedoeld is als een realistisch rapport, als weergave van de stand van zaken. Het commissie-rapport komt over als te optimistisch. In het algemeen kan gezegd worden, dat de toestand stationnair is. Hij spreekt over de verklaring. Die is weergave van de samensprekingen over de toeëigening des heils. Het is geen stuk belijdenis. Er zijn redenen om het gesprek voort te zetten. Spreker gaat na hoe de situatie nu is, zoals blijkt uit de enquête. Het grootste bezwaar is, dat we eigen identiteit zouden verliezen. Wat de federatie betreft, we zijn er nog niet mee klaar.

Bij de tweede ronde krijgen weer verschillende sprekers het woord. We releveren het volgende om nog enig nader inzicht te geven in de gevoelens, die ter synode naar voren kwamen.

Ds. Bouw meent, dat te weinig is ingegaan op het moeilijke en moeizame van het samenspreken, ook in verband met onze eigen moeiten onderling.

Ds. Slagboom zegt, dat er zeker één bepaald voorstel moet komen, namelijk, dat de kerkeraden, die menen geen contact te kunnen opnemen met de plaatselijke Gereformeerde kerk buiten verband, worden opgewekt om van de oorzaken daarvan verslag te doen aan deputaten.

Ds. J. Kelema meent, dat er wel accentverschillen zijn tussen hen en ons, maar de vraag is of er confessionele verschillen zijn. Hij erkent, dat het waar is, wat Ds. Bouw zei, maar wil toch verder spreken. Verder merkt hij op, dat we niet een kerkverband moeten krijgen, waar allerlei predikanten kunnen voorgaan.

Ds. Brons heeft geen antwoord gekregen op alle vragen. Hij is verblijd over wat Prof. Van Genderen zei over de verklaring. Er blijven vragen over de handhaving van de belijdenis en de uitvoering daarvan.

Ds. Tanis vraagt: wat leeft er in de kring van de buitenverbanders? Kan er geen samenwerking zijn met de Gereformeerde Bond, nu zij ook contacten zoeken in Zuid-Afrika?

Nu krijgt Ds. G. van den Brink van de Vrijgemaakten het woord. Hij bepleit de samenvoe-

ging met de Chr. Geref. kerken. Er zijn wel kerken bij hen, die niet voor aansluiting bij deze kerken gevoelen, maar dat zijn er slechts vier van de honderd.

De bespreking over deze zaak wordt voorlopig gesloten. Verschillende afgevaardigden zijn gekomen met voorstellen, die later de aandacht zullen vragen.

Nu komt aan de orde het rapport van deputaten financiële zaken.

Ds. Van Vuuren merkt op, dat de synodale commissie niet ingegaan is op verschillende punten van het rapport. Dit betreft het contact met kerken en matiging van de omslagen. Hij meent, dat er een diepgaand onderzoek moet worden ingesteld naar de oorzaken, waarom verschillende gemeenten voor bepaalde kassen niet collecteren.

Ook andere afgevaardigden brengen dit laatste punt naar voren.

Ds. Brons meent ook, dat gevraagd moet worden naar de achtergronden. Verder wijst hij er op, dat door vaststelling van minimum-bijdragen de mogelijkheid vervalt om in een collecte uit te drukken, hoe men er over denkt. Z.i. houden deputaten niet altijd rekening met bezwaren.

De deputaten hadden een wijziging van de omslag voorgesteld om meer rekening te houden met de draagkracht van de verschillende gemeenten. De synodale commissie had ook een voorstel gedaan.

Rapporteur Van Wijngaarden krijgt gelegenheid om het commissie-rapport te verdedigen en deputaat Bijleveld om nog het een en ander te zeggen over het voorstel tot wijziging van de omslag naar draagkracht.

Tenslotte worden de voorstellen gewijzigd aanvaard. De lasten van kleine gemeenten kunnen nu lichter worden wat betreft hun bijdragen aan generale kassen en de lasten van grotere gemeenten worden verzwaaard.

Hierna komt in behandeling het rapport omtrent onderlinge bijstand. Er is een kort commissie-rapport. De voorstellen worden grotendeels ongewijzigd aanvaard.

Het rapport van deputaten voor kerkbouw-aangelegenheden en het bijbehorende commissie-rapport vragen de nodige aandacht en zijn spoedig afgehandeld. In de loop der jaren hebben deze deputaten veel kunnen doen om kerken met raad en daad en dus ook financieel bij te staan, wanneer er plannen gemaakt werden voor verbouw of nieuwbouw van kerken. Nieuwbouw komt nu niet meer zoveel voor. Nu vraagt restauratie van oudere kerkgebouwen enz meer de aandacht.

Als dit punt afgehandeld is komt Prof. Graham van de Free Church of Scotland aan het woord voor het houden van een toespraak. Deze wordt door Prof. Versteeg vertaald.

Het is intussen al avond geworden.

De synode behandelt nog het rapport van de zittings-deputaten. Het is een uitvoerig rapport, dat veel gegevens bevat omtrent de stand van zaken op de verschillende zendingsterreinen.

Vele sprekers voeren het woord. Ds. Bouw brengt in verband met het feit, dat onze kerken nu 50 jaar aan zendingsarbeid doen, de gedachte naar voren om jaarlijks een landelijke zendingsdag te houden.

Na verdere bespreking wordt het rapport afgehandeld.

Daarmee is ook het einde van deze vergaderdag gekomen.

B.

HUISBEZOEK

2

De aanpak van het huisbezoek.

U gaat op stap met een wel wonderlijke uitrusting. De Heere Jezus zendt Zijn ware dienaars uit zonder buidel en zonder male. Dan moeten ze vijfduizend mensen voeden met vijf broden en twee vissen. Begin er maar aan. Zo gevoelt de geroepen ambtsdrager zich.

Een groot voorrecht is dit. Want u hoeft niet te verwachten, dat u iets klaar maakt. U lost geen één probleem op. U kunt geen afgedwaalde terecht brengen, geen bedroefde vertroosten, niet één van zijn ingebeelde gronden afstoten. Hoe minder u in uzelf hebt hoe beter. Steun op uw verstand niet. Maar u gaat, want u bent er

toe geroepen, onbekwaam, maar niet onbevoegd, als gewone mensen. Als u maar een gewoon mens bent is dat niet moeilijk. U hebt ambtelijk gezag. Maar matig u dat zelf niet aan. De erkenning daarvan krijgt u als u wel dient.

Wij willen bij die aanpak geen bepaalde methode voorschrijven. Persoonlijke gave en inzicht spreken hier een woordje mee. Maar wij willen wel enige methodes noemen en het voor en tegen hiervan aanwijzen.

Vooreerst de vraag: moet er begonnen worden met gebed? Dit is natuurlijk niet af te keuren, eerder aan te bevelen. Maar daar het van meet af gaat om een vertrouwenssfeer te scheppen, dienen alle formaliteiten zoveel mogelijk worden geweerd. Dan komt u gewoon alsof u op visite komt. Het wordt natuurlijk geen visite-avondje, maar het lijkt er alles op.

Een andere vraag is: moet men een bepaald Schriftgedeelte lezen en vandaaruit zijn vragen richten? Dat heeft dit voor, dat men enige voorbereiding kan maken en meer zekerheid heeft de Bijbel als uitgangspunt te behouden. Maar tegen, dat men vanuit dat bepaalde Schriftgedeelte de legering van de mensen zo licht voorbij schiet en also het doel mist. Bovendien, nodig is het niet. Een ambtsdrager moet thuis zijn in de Bijbel gelijk men de kamers van zijn eigen huis doorwandelt, of gelijk een dokter in zijn apotheek alle kastjes en laadjes weet, waaruit hij de verbandmiddelen, de zalf, de medicijnen en zijn instrumenten te voorschijn haalt, wanneer hij die nodig heeft. Daar behoeft hij niet naar te zoeken.

Nog een methode is dat men vanuit een bepaald Schriftgedeelte het gehele huisbezoek baseert. Dus alle ambtsdragers gaan met hetzelfde onderwerp op stap. Dat lijkt mij wel op de praktijk van een arts, die zijn patiënten langs gaat en hun allen hetzelfde spuitje geeft. Of dit een voordelige uitwerking heeft, waag ik te betwijfelen. Maar goed, als men de gave heeft op deze wijze tot zijn doel te komen, maar het lijkt mij toch wel moeilijk.

We willen nog een methode noemen en daarmee doorgaan, al wil dit niet zeggen, dat dit de enige juiste is. U komt bij de mensen zoals gezegd gewoon alsof u op visite komt. U begint een gewoon gesprek al naar gelegenheid, huiselijke omstandigheden, voorzover die niet geheim zijn. Een plotseling sterfgeval in de buurt. 't Geeft niet wat het is. Desnoods over het weer. Als het maar iets is waarvoor men geïnteresseerd is. Soms beginnen zij zelf een gesprek. U sluit zich daarbij aan belangstellend. De eerste de beste gelegenheid stapt u over op het geestelijke. U moet geen sprong maken. Geruisloos, schier onmerkbaar, in verband met het gesprek dat al gaande was. U treedt niet op als een examinator, maar u bent de belangstellende vriend. Dit moet niet opgelegd zijn of afgedwongen. Dat wordt aangevoeld. Ze moeten aanvoelen: die man stelt belang in ons. Zo gauw al als u binnenkomt, al met het eerste gesprek. Geen autoriteit aan de dag leggen, niet overdreven, niet gemaakt, niet nieuwsgierig. U gaat er niet boven staan. Dat wekt wantrouwen.

Eenmaal op geestelijk terrein beland dient men er wel voor te waken, dat u niet ontspoord door vragen die opgeworpen kunnen worden, b.v. over politiek, de vakbonden, de evolutieleer of over de pil of over zoveel andere onderwerpen. Doel van deze vragen kan zijn u te laten ontsporen, maar het kan ook zijn, dat deze vragen bij hen leven, waar zij mee zitten. Daarom moet u deze vragen niet afwijzen, maar u moet er niet over gaan discussiëren, want dan mist u het doel. De Heere Jezus heeft ons hier een voorbeeld in gegeven. Toen Hij tot de schare sprak over de dingen die het koninkrijk Gods aangaan, werd er in eens een vraag opgeworpen: Meester, zeg mijn broeder, dat hij met mij de erfenis dele. De Heere vroeg niet wat de oorzaak daarvan was, of hoe groot die erfenis wel was. Hij zegt ook niet: Ik zal wel eens met uw broer gaan praten of er niet wat aan te doen is. Neen, Hij zegt: mens, wie heeft Mij tot een rechter over u gesteld? Met andere woorden: dat ligt niet op Mijn terrein. Maar Hij ontwijkt die vraag niet. Die man krijgt heus wel een antwoord. Hij gaat zeggen, dat het niet in de overvloed gelegen is, dat iemand leeft uit zijn goederen. En Hij voegt daarbij de gelijkenis van de rijke dwaas.

Een ambtsdrager is geen arts, geen psychiater, geen advocaat en geen zaakwaarnemer. Dat behoeft u ook niet te zijn. Waag u niet op die terreinen. Gij zijt er niet toe geroepen en meestal

ook niet bevoegd. Een ambtsdrager moet geestelijke leiding geven. Daar spreken wij in de derde plaats over.

Een ouderling.

DIENT VANUIT CHRISTUS

2

Toen we van het rapport van deputaten ADMA „Dienst vanuit Christus” kennis namen en de inhoud op ons lieten inwerken moesten we onwillekeurig denken aan de geschiedenis van David en Goliath, ons allen welbekend, te lezen in 1 Samuel 17. We willen er iets uit naar voren brengen.

David kwam in het leger van Israël om naar de welstand van zijn broeders te vragen. Toen kwam juist Goliath, de Filistijn van Gath, uit het leger der Filistijnen. Hij hoonde de slagorden van Israël en daagde Israël uit iemand te kiezen om met hem te strijden. David hoorde dit en werd ontsteld en informeerde naarstig en sprak: Wat zal men die man doen, die deze Filistijn slaat en de smaad van Israël wendt? Want wie is deze onbesneden Filistijn, dat hij de slagorden van de levende God zou honen?

Koning Saul hoort er van en hij laat David halen. Nu is er iemand die Israël mogelijk van de Filistijn verlost. Zo denkt hij wellicht, maar veel vertrouwen in David heeft hij nog niet. David zegt echter: aan geen mens ontsnelle het hart, om zijnentwil. Uw knecht zal heengaan en hij zal met deze Filistijn strijden. Saul komt met bedenkingen, maar David sprak van het verslaan van een leeuw en een beer in de kracht des Heeren. Uw knecht, zo sprak hij verder tot Saul, heeft zo de leeuw als de beer geslagen; also zal deze onbesneden Filistijn zijn, gelijk een van die, omdat hij de slagorden van de levende God gehoond heeft. De HEERE, die mij van de hand des leeuws gered heeft, en uit de hand des beers, die zal mij redden uit de hand van deze Filistijn.

Saul kwam tot het besluit om van de diensten van David gebruik te maken. Hij wilde hem echter goed toerusten, anders zou David, naar zijn gedachte, door de reus geveld worden. Hij kleedde David met zijn klederen en zette een koperen helm op zijn hoofd en kleedde hem met zijn pantsier. En David, zo lezen we verder, gordde zijn zwaard aan over zijn klederen.

Nu was David goed toegerust en zou hij de Filistijn van Gath moeten verslaan. Hij gaat de tent van Saul uit en probeert in de richting van zijn tegenstander te lopen. Maar na een paar stappen moet hij het al opgeven. Hij zegt tot Saul: ik kan in deze niet gaan.

David wist een andere weg. Hij legde de klederen van Saul af, nam zijn staf in zijn hand, koos zich vijf gladde stenen uit de beek, leidde die in zijn herderstas, nam zijn slinger in zijn hand en ging zo de Filistijn tegemoet. En zo heeft hij in de mogendheid des Heeren de reus geveld.

Ik kan in deze niet gaan. David had een andere toerusting nodig. Die wapenrusting van Saul zal heus wel goed geweest zijn, er zal wel niets aan gemankeerd hebben, maar voor David was die onbruikbaar. Hij had alleen de aangording met de Geest des Heeren nodig.

We zeiden, dat we aan deze geschiedenis moesten denken, toen we het rapport van deputaten ADMA lazen. We willen niet het rapport van deputaten en de toerusting die zij willen geven helemaal gelijkstellen met de wapenrusting van Saul, waarmee deze Saul wilde toerusten, maar deze geschiedenis geeft ons toch wel gelegenheid om te laten zien, waardoor de gedachte opkwam: ik kan in deze niet gaan, toen we het rapport lazen. Saul bedoelde het goed, maar hij kreeg zijn wapenrusting als onbruikbaar terug. David had aan goddelijke toerusting genoeg. Hij had geen hulp van mensen nodig.

Deputaten ADMA zijn erg aan het idealiseren geweest. Ze houden helemaal of nagenoeg geen rekening met de werkelijkheid, zoals het in de kerk gesteld is.

Toen de Heilige Geest was uitgestort was het in de gemeente te Jeruzalem wel ideaal gesteld. We lezen daarvan: en zij waren volhardende in de leer der apostelen en in de gemeenschap en in de breking des broods en in

de gebeden enz. Zie Handelingen 2:42vv.

Haar toestand kunnen we vergelijken met de gesteldheid van David, toen hij de Filistijn tegemoet trad. Dan geldt: In God zullen wij kloeke daden doen, en Hij zal onze wederpartijders vertreden.

In zo'n situatie is er geen plaats voor toerusting van de kant van mensen, hoe goed bedoeld ook. Want dan wordt beleefd, wat ook in het rapport genoemd wordt: zonder Mij kunt gij niets doen, en: wie in Mij blijft, draagt veel vrucht. Dan geldt ook: uw vrucht is uit Mij gevonden. Dan is er beoefening van de praktijk der godzaligheid.

Dus als de kerk ideaal gesteld was, zou er geen deputaten-rapport tot toerusting nodig zijn. Dat hadden deputaten moeten inzien, nu ze hun uitgangspunt in een ideale toestand van de kerk genomen hebben. Als de kerk werkelijk ideaal gesteld was, zou er alleen te rapporteren zijn: de Geest des Heeren vervult de gemeente, het lichaam van Christus en zij wordt naar het beeld van Christus vernieuwd.

Het is in onze dagen daar ver vandaan. Alle eeuwen door is er een grote afstand geweest tussen ideaal en werkelijkheid. Met die werkelijkheid kwamen de profeten in aanraking. En ook Christus Zelf. Hij kwam tot de Zijnen en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.

Later schrijft Christus door de hand van Johannes op Patmos zeven brieven aan de gemeenten in Klein-Azië. Daarin wordt de kerk van alle tijden voorgesteld. Als we die brieven als een geheel zien dan is er al veel dat niet aan het ideaal beantwoordt. Maar als we ons beperken tot de laatste brief, die aan Laodicea, dan moet ons de schrik wel om het hart slaan. Ze zijn daar lauw, noch koud noch heet. Ze zeggen: ik ben rijk en verrijkt geworden en heb geen dings gebrek.

Zou de kerk in onze dagen daar niet veel overeenkomst mee hebben?

Stel u nu voor, dat een kerk in zo'n situatie een dergelijk rapport als van deputaten ADMA zou ontvangen, dan zou dat gretig worden aangegrepen om vol ijver aan de slag te gaan. Men is immers rijk enz en weet niet, dat men is ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt.

De Heere Jezus houdt iets anders voor en naar onze mening moet ook daarin voor onze dagen het richtsnoer zijn. Hij raadt van Hem te kopen goud, beproefd komende uit het vuur, opdat zij rijk mochten worden en witte klederen om bekleed te worden en niet naakt bevonden te worden, en ogenzalf om te mogen zien. Onze Heidelberger Catechismus vraagt: Maar waarom wordt gij een christen genaamd? en dan wordt daar zo'n schoon antwoord gegeven: Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus en also Zijner zalving deelachtig ben, opdat ik Zijn naam belijde enz.

Het komt er voor ieder op aan een levend lidmaat van de kerk te zijn.

De Heere Jezus heeft gewaarschuwd voorodelijke rust en voor een geest van zelfvoldaanheid. Denk aan de gelijkenis van de tien maagden. En aan wat Hij bij een andere gelegenheid zegt omtrent hen, die veel in Zijn naam gedaan te hebben, maar die Hij niet kent.

We zijn uitvoeriger geweest dan aanvankelijk onze bedoeling was, maar deputaten hebben om reacties gevraagd en op deze wijze hebben we een beoordeling gegeven, in de hoop, dat deputaten daaraan de gewenste aandacht zullen besteden.

B.

JUBILEUM DS. M. VLIETSTRA

Het was 12 november j.l. 25 jaar geleden, dat het huwelijk te Hoogeveen werd voltrokken tussen cand. M. Vlietstra en mej. W. Koster. Ds. J. Kampman bevestigde dit huwelijk in de Chr. Geref. Kerk te Noordscheschut met Psalm 115: 12: „de Heere is onzer gedachtig geweest, Hij zal zegenen.” Na te Eemdijk (gem. Bunschoten) door Ds. D. H. Biesma, toen nog predikant te Hoogeveen, in het ambt van dienaar des Woords te zijn bevestigd met Ezechiël 33: 7, deed Ds. Vlietstra op 19 november 1952 intrede in zijn eerste gemeente (tevens als eerste predikant van Eemdijk) met 2 Cor. 5: 19 en 20.

Na deze gemeente bijna zeven jaar te hebben gediend vertrok hij in Sept. 1959 naar IJmuiden,

Hier mocht hij ruim zeven jaar arbeiden totdat hij begin 1967 de roeping van de gemeente van Werkendam meende te moeten opvolgen. Meer dan negen jaar heeft hij deze gemeente gediend. In mei 1967 deed hij zijn intrede in de grote gemeente van Bunschoten, die hij nu mag dienen met de gaven en krachten, die de Heere hem gaf. Op woensdag 16 november j.l. was er gelegenheid Ds. Vlietstra, zijn vrouw en kinderen geluk te wensen. 's Middags was er van drie tot zes uur een receptie in het ruime jeugdgebouw. Vele honderden maakten van deze gelegenheid gebruik. Door de overstelpende drukte konden er 's middags geen toespraken worden gehouden. Dat was 's avonds wel het geval, toen er een samenkomst werd gehouden in het ruime kerkgebouw, dat geheel gevuld was met leden van eigen gemeente uiteraard, alsook met vele belangstellenden uit de gemeenten, die ds. Vlietstra eerder heeft gediend. Het was een stijlvolle en sfeervolle avond, die in het teken stond van het Soli Deo Gloria. Hartelijke toespraken werden gehouden door de tweede voorzitter van de gemeente van Bunschoten en verder door afgevaardigden van Eemdijk, IJmuiden en Werkendam. De zangvereniging verleende medewerking, terwijl er ook bijdragen werden geleverd door verschillende verenigingen. Vele waardevolle geschenken werden aangeboden. In zijn dankwoord gewaagde Ds. Vlietstra van een stille verwondering in zijn ziel: wie ben ik en wat is mijn huis? Zelfs het beste was nog zo gebrekkig, onvolkomen en met zonde bevuurd. Er is maar Eén groot en goed! Dat is God in Christus! Hij besloot met een dringende opwekking om die God te zoeken en te vrezen. Na een hartelijk en ernstig slotwoord door de consulent van Bunschoten Ds. R. Kok van Eemdijk eindigde deze de samenkomst met dank aan de Heere.

Het bovenstaande verslag ontvingen we uit Bunschoten. Met anderen van de vrienden waren we des middags aanwezig om onze hartelijke gelukwensen aan te bieden. Het was een teleurstelling, dat we geen gelegenheid hadden nog iets te zeggen. Wanneer we tijdig geweten hadden, dat er 's avonds ook een samenkomst zou worden gehouden, zouden we zeker tegenwoordig zijn geweest, evenals bij al eerder jubilerende vrienden. Vandaar, dat wij nu op deze wijze namens alle vrienden Ds. Vlietstra en de zijnen nog eens van harte willen feliciteren. Ds. Vlietstra heeft een plaats in onze kerken en ook onder de vrienden.

B.

ELBURG

Deze gemeente kreeg een nieuw orgel. Het werd gebouwd door de fa. Koch te Apeldoorn. Het pijpwerk kon grotendeels worden overgenomen uit andere orgels, waaronder ook het oude orgel van de eigen gemeente. Het orgel is geheel mechanisch. Het lofwerk is vervaardigd door enkele leden der gemeente. In een jaar tijd bracht de gemeente ongeveer f 37.000,— voor dit orgel bijeen door middel van collecten, giften en op andere wijze.

Het orgel werd in gebruik genomen op vrijdag 28 oktober 1977. In het kerkblad van Elburg stond een verslag van de orgel-commissie. We nemen dat in hoofdzaak over.

De avond werd geopend met het zingen van Ps. 84 : 1 met begeleiding van het oude orgel. Daarna werd het nieuwe orgel door de heer Koch overgedragen aan de orgel-commissie. Deze droeg het orgel bij monde van de organist J. aan 't Goor over aan de kerkeraad. Dit ging gepaard met een kort verslag van de werkzaamheden van de commissie. Na een kort dankwoord door Ds. H. van Leeuwen aan de fa. Koch en aan de orgel-commissie, werd gezongen Ps. 33 : 1 en 2, begeleid door het nieuwe orgel. Er was een voorspel van deze psalm naar de bewerking van Jan Zwart. Het werd al gauw duidelijk, dat het orgel een aanwinst is voor de gemeente. Er werd verder geluisterd naar het voortreffelijke orgelspel van de heer H. Jansen. Daardoor werd duidelijk, welke grote mogelijkheden dit orgel biedt. Dit kwam naar voren toen de heer Jansen een orgelsolo van Psalm 33 gaf, naar de bewerking van C. de Wolf.

Hierna hield Ds. Van Leeuwen een meditatie over: „De plaats van het orgel in de eredienst der gemeente”, naar aanleiding van 1 Timotheus 4 : 4b en 5. De bediening van Gods Woord staat centraal in de eredienst, zoals dat bij de reformatie van 1517 uitkwam. De liturgie neemt een ondergeschikte plaats in onder de verkondiging

van Gods Woord. Het orgelspel mag niet leiden tot een concert, maar is begeleiding van de zang der gemeente, die dient te zingen overeenkomstig de begeleiding. Niet vlug en niet al te langzaam, wat beide onstichtelijk is. Het komt er op aan te zingen met het hart. Bewerke de Heilige Geest ons daartoe, zowel de organisten als de gemeente.

Daarna werd er gezongen Ps. 150 : 1 en 2. Onder het zingen werd gecollecteerd. Verder kon nog worden geluisterd naar drie orgelsoli van de heer Jansen.

Ds. Van Leeuwen sprak een dankwoord en eindigde met gebed.

Er was nog gelegenheid om in het verenigingsgebouw een kop koffie te drinken, waarvan door velen gebruik werd gemaakt. Intussen was de collecte geteld en kon de opbrengst daarvan worden medegedeeld, een bedrag van ongeveer f 6000,—. Wie had dat durven hopen! Op zo'n moment wordt ervaren, dat de gemeente achter het werk van de orgel-commissie staat. Dat geeft stof tot blijdschap.

De Heere neigde de harten om mild te geven. David belijdt het in Gods Woord: Wij geven het als uit Uw hand. Dat zo ook het offeren van de gemeente moge zijn. Ook in de toekomst.

Op het programma voor deze avond lezen we naast de namen van de reeds genoemde organisten nog de naam van organist P. J. Leusing, die o.a. de slotzang begeleidde.

B.

GUATEMALA

In dit nummer komt een advertentie voor van de Reformatorische Hulpactie „Woord en Daad”. Ter toelichting en aanbeveling ontvingen we een artikel voor plaatsing in ons blad. We zouden dat graag willen opnemen, maar daarvoor is het artikel veel te lang. Daarom geven we een samenvatting.

Als gevolg van de aardbeving van 4 februari 1976 verkeren momenteel ongeveer 185.000 mensen in Guatemala in de meest erbarmelijke omstandigheden. Ze leven in krotten en er is gebrek aan voldoende voedsel.

Guatemala is herhaaldelijk getroffen door aardbevingen en vulkanische uitbarstingen. De aardbeving van 4 februari 1976 kostte aan 25.000 mensen het leven. Er is al veel hulp verleend, maar desondanks neemt de nood toe.

Ook Woord en Daad doet wat zij kan. Er is ter plaatse van de nood kennis genomen. Gebleken is, dat hulp via de regering niet verantwoord is. Die moet via kerken of kerkelijke organen worden verleend. Woord en Daad heeft contacten gelegd met een Amerikaanse organisatie, die ook in Guatemala werkzaam is. De Amerikaanse zendeling Frank Waggoner heeft zich volledig ingezet voor de leniging van de nood. Hij is bij velen erg gezien. Het is zonder meer verantwoord om via Ds. Waggoner door te gaan met de hulpverlening. Hij heeft zich bovenal tot taak gesteld de verkondiging van Gods Woord. Met verschillende medewerkers houdt hij zich druk bezig met evangelisatie.

De 4-februari kolonie herbergt veel mensen, die na de aardbeving de vlucht namen uit hun verwoeste huisjes en buiten de stad een toevluchtsoord zochten. Dicht opeen leven hier nu 50.000 mensen in de meest erbarmelijke omstandigheden. Weliswaar wordt via zendeling Waggoner voor hen gezorgd, maar al met al is deze hulp nog onvoldoende. Inmiddels konden verschillende gezinnen een waterdichte hut betrekken en worden dagelijks aan de kinderen warme maaltijden verstrekt. Ook een kliniek kon worden opgezet en een kerkgebouw worden geplaatst. Maar aan de medische hulpverlening kon nog maar weinig aandacht worden besteed.

Nu ligt het in de bedoeling de nog gesloten kliniek te laten functioneren in het kader van de hulpverlening. In een kliniek in een andere kolonie werd reeds enige ervaring opgedaan, zodat de medewerkers van A.M.C., de organisatie van zendeling Waggoner, weten wat er nodig is en wat er van hen wordt verlangd.

Een voorzichtige raming leidt tot een begroting met een eindbedrag van \$ 15.600,— per jaar. Dat is omgerekend in Nederlands geld ongeveer f 39.000,—. In volgende jaren zul-

len de kosten waarschijnlijk iets lager liggen. Het zou prachtig zijn -zo schrijft Woord en Daad- als we met elkaar, en we denken hierbij vooral aan de jeugd, gaan proberen een gedeelte van het benodigde geld bijeen te brengen.

B.

EVANGELIST VOOR OOST-VLAANDEREN (België)

Door de kerkeraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Zaamslag is voorlopig benoemd de heer H. Bor (31 jaar) te Ameide als evangelisatie-werker voor Oost-Vlaanderen in België. De heer Bor zal voorlopig op part-time-basis werken, en hoopt zich op een later tijdstip met zijn vrouw en vier kinderen te vestigen in België. Als plaats van vestiging wordt gedacht aan Eeklo.

Zoals bekend is, wordt de kerkeraad van Zaamslag voor de evangelisatie-arbeid in Vlaanderen ondersteund door de Chr. Geref. Evangelisatie-Commissie voor Oost-Vlaanderen. Behalve Zaamslag zijn nog enkele andere kerken uit het Zuiden in die Commissie vertegenwoordigd.

Voor hen, die eventueel financiële steun aan dit werk willen geven, volgt hier het bankrekeningnummer: 30 54 12 620 bij de Rabo-Bank te Barendrecht, ten name van: Chr. Geref. Evang. Comm. voor Oost-Vlaanderen. Het gironummer van de bank is: 35 40 19.

Samenkomsten met een evangeliserend karakter worden iedere zondagavond gehouden aan de nederlandse kant van de grens, namelijk in de bovenzaal van de Hervormde Kerk aan de Oostkade te Sas van Gent. Er wordt gezocht naar geschikte gelegenheden om dergelijke samenkomsten aan de belgische zijde van de grens te houden. Bijbelstudies worden reeds in verschillende plaatsen gegeven, terwijl men in december behalve in Zelzate ook in Eeklo een Kerst-samenkomst hoopt te organiseren.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI!

De brief aan Filemon 11

„Ik dank mijn God, uwer altijd gedachtig zijnde in mijn gebeden.”

Filemon 4

De eerste drie verzen van de korte brief aan Filemon hebben we met elkander overdacht. Daar zat zo nog al het een en ander aan vast. Ik hoop dat jullie er de nodige lering uit hebben getrokken. Er was op alle manier genoeg uit te leren. We krijgen nu een volgend gedeelte van de brief. Bij mij staat in mijn bijbel boven de verzen 4-7 „Dankzegging”. Dat wil zeggen dat genoemde verzen een dankzegging tot inhoud hebben. En dat niet alleen natuurlijk. Want als je die verzen goed gaat bekijken dan zit er nog veel meer in. Paulus laat in deze dankzegging zichzelf in het hart kijken. Je kunt weten hoe het van binnen bij hem gesteld was. Nu, dat weet je van iedereen zo maar niet. De mensen zijn voor ons in de meeste gevallen net als een boek in de kast. Wanneer ik naar mijn boekenkast kijk, dan staat deze vol met boeken. Doch al die boeken kijk ik alleen maar op de rug. Er zijn kleine en grote boeken bij. Oude en nieuwe. Dikke en dunne. Boeken met een waardige inhoud. En ook boeken waarvan de inhoud zo goed als waardeloos is. Maar aan de buitenkant is dat niet altijd te zien. Om de waarde van een boek te beoordelen, moet je een boek uit de kast halen en het lezen, helemaal lezen.

Zo is het nu ook in doorsnee met de mensen. Je kijkt ze op de rug, dat kan erg bedriegelijk zijn. Ze kunnen er aan de buitenkant mooi uitzien, terwijl het van binnen heel anders gesteld is. Dat is in natuurlijk opzicht zo en dat is in geestelijk opzicht niet minder zo.

Wat het natuurlijke betreft, ja, daar mag ik toch ook wel op wijzen, kun je mensen hebben met een heel knap voorkomen. Knappe meisjes, zeggen we dan en knappe jongens. Wanneer nu een jongen een meisje gaat zoeken, dan spreekt het „aanzien” echt wel een woordje mee. Doch ik zou ten deze mijn vrienden willen waarschuwen en ook mijn vriendinnen, „verkijs” je niet op de buitenkant. Want het kan in de praktijk, in het gebruik zo ontzaggelijk tegenvallen. Je moet uiteindelijk, in de gewone weg van het leven, een heel leven met elkaar doorbrengen. En dan ben je op het „gezicht” gauw uitgekeken, als je innerlijk met elkander niet harmonieert.

Er zijn er heel veel, die van buiten minder aan-

trekkelijk zijn, en die toch edel van inborst zijn. Met de laatsten kom je in het leven verder, dan met de eersten. Ik hoop niet dat jullie het mij kwalijk nemen, dat ik even dit uitstapje heb gemaakt. De zaak waar het over gaat, is belangrijk genoeg om er over na te denken. Kijk niet voor alle dingen en alleen naar de buitenkant, maar probeer diegene, waar je het leven mee wenst te delen, ook innerlijk te taxeren. En vraag vooral of God op een eventuele verbintenis Zijn zegen wil doen rusten. Want de zegen des Heeren, die alleen maakt rijk en gelukkig.

Wat van het natuurlijke geldt, dat geldt ook van het geestelijke. Iemand kan aan de buitenkant zich heel mooi voordoen. De bijbel spreekt over „mensen die de gedaante van Godzaligheid hebben.” Je zoudt, als je ze niet in hun zedig uiterlijk, en als je ze hoort in hun vrome praat, er huizen op bouwen. Doch ook hier kan de schijn bedriegen. De bijbel zegt in het vervolg van deze zo juist aangehaalde tekst, dat ze „de kracht van dezelve missen”. Dat wil zeggen: Ze hebben wel een Godzalig = vroom voorkomen, maar ze leiden geen Godzalig leven. Achter een masker van vroomheid gaat niet zelden heel veel goddeloosheid schuil.

Doch bij Paulus was dit niet het geval. In de boven afgeschreven tekst laat hij zich in het hart kijken. Misschien zien jullie dat niet zo één, twee, drie. Laten we daarom proberen om het samen te gaan zien, hoe het bij Paulus van binnen gesteld was.

Hij schrijft aan Filemon en de zijnen: Ik dank mijn God, uwer altijd gedachtig zijnde in mijn gebeden. Ik wil maar met het laatste woord beginnen. Het woord „gebeden” staat in het meervoud. Dat zegt op zichzelf al heel veel.

Paulus was geen man, die maar één keer in zijn leven gebeden heeft. Hij was ook geen man, die het alleen maar bij bepaalde gelegenheden deed. Hij bad ook niet om van de mensen gezien te worden. O zeker, die tijd heeft hij ook gekend, namelijk toen hij nog een farizeër was. Toen bad hij in navolging van zijn voorgangers op de hoeken van de straten. En geloof maar gerust dat hij het netjes kon. Hij was er gewoon in getraind, om de ene mooie volzin aan de andere te rijgen, om zo tenslotte een heel gebed te krijgen, met als resultaat dat de mensen zeiden: Wat kan die Saulus toch mooi bidden. En als die arme Saulus, die in zichzelf zo rijk was, dat dan hoorde, dan streefde dit zijn oren. Ik denk dat jullie dit wel zullen kunnen begrijpen.

Zoals Paulus voor zijn bekering bad, zo wordt er nog ontzaggelijk veel gebeden. Ik zou zeggen: Laat een ieder ten deze maar acht geven op zichzelf. Het bidden wordt ons als kind al geleerd. Daar willen we natuurlijk geen kwaad van zeggen. Het is alleen maar aan te prijzen. Het is ook eis van Gods wege dat de ouders de kinderen al heel vroeg het bidden leren. Men kan daar nooit vroeg genoeg aan beginnen. Ik geloof dat hier, bij veel ouders, wel een groot tekort is.

Wij hebben in de loop der jaren al wel enige ambtelijke ervaring opgedaan. Als er een kind verwacht wordt, dan dient men zelfs dit nog ongeboren, maar toch levende kind, niet te vermoorden (abortus), maar het de Heere op te dragen. Want, ofschoon het nog niet in de wereld is, heeft het toch al een onsterfelijke ziel, die voor een nimmer eindigende eeuwigheid geschapen is. Ouders, klaagt dit jullie aan, als ik dit zo schrijf? Bidt je voor je nog ongeboren kind? Als je het tijdelijk en geestelijk welzijn van je kind beoogt, zul je het zeker doen. Misschien is er bij deze of gene in dit opzicht nog wel het één en ander te verbeteren. Ik zou zeggen: als je ten deze schuldig nalatig bent geweest, begin dan nu nog te doen, wat ge doen moet. Uw kind, dat ge verwacht is het waard en God wil het.

Wanneer het kind in de wereld is, dan moet het gevoed worden. Doch dat kind is nog onnozel. Het kan zelf niet bidden. Het is ons al menigmaal overkomen, dat men het kind dan zo maar ging voeden. De moeder bad in het geheel niet voor het kind. Dat begreep er immers toch nog niets van? En als men het kind gevoed had, dan legde men het zo maar weer weg. Danken, daar werd al evenmin over gedacht.

Als deze of gene lezer(es) zich hier misschien aangesproken gevoelt, bekeer u dan ook ten deze van het heilloos pad, dat u bewandelt en waarop ge uw kind, zij het dan onbewust, bezig bent te brengen. Want het moet de kinderen letterlijk met de „papelepel” worden ingegeven. Let wel, ik zeg niet dat een ouder zijn kinderen

genade kan geven. Dat is en blijft altijd een Gods daad. Maar God wil toch niet zelden de daden van de ouders inschakelen, om Zijn genade ook in kinderharten te verheerlijken. Als de kinderen wat groter worden, dan is het soms ontroerend, hoe kinderlijk eenvoudig en ook kinderlijk oprecht, kinderen bidden kunnen. Niet zelden tot beschaming van de ouders. De Heere Jezus heeft niet voor niets gezegd: Indien gij niet wordt gelijk de kinderkens..... Dat is voor een groot mens wel een heel grote opgave. Een menselijk onmogelijke opgave. Doch wat bij mensen onmogelijk is, dat is mogelijk bij God.

Wanneer kinderen zo kinderlijk eenvoudig kunnen bidden, dan moet men natuurlijk wel de nodige voorzichtigheid betrachten. Je mag er wel dankbaar notitie van nemen, en vraag dan tegelijkertijd — biddend — of de Heere uw kind maar als Zijn kind wil doen opgroeien. Hij wil ten deze op het gebed nog grote wonderen doen. Doch nogmaals, weest voorzichtig. Want het is al veel voorgekomen, dat kinderen, die in hun jeugd heel wat deden verwachten, later toch grotelijks teleur stelden.

Spreekt ten deze op een kindergebed een kind niet al te gauw zalig. Want ook ten deze blijft gelden, dat de mens maar aanziet wat voor ogen is, terwijl de Heere het hart aanziet. Trouwens aan een menselijke zaligspreking heeft zulk een kind ook niets.

Doet men het toch, dan kan men bij zulk een kind een bedriegelijke grond leggen voor de eeuwigheid, namelijk dat het op zijn bidden gaat bouwen. Terwijl er toch maar één grond is, ook voor kinderen, en dat is Jezus Christus en Die gekruist, Die ook Kind geweest is, opdat kinderen door het geloof in Hem zouden kunnen zalig worden. Wijst daar maar veel uw kinderen op. Doe het vooral biddend. Daar wil de Heere toch Zijn zegen aan verbinden. Doch ik moet weer gaan eindigen.

Tot de volgende keer, jullie aller vriend,
Ds. H. C. v. d. Ent

Met verslagenheid vernamen wij, dat de Heere plotseling uit ons midden wegnam onze ambtsbroeder

de heer G. PUTTENSTEIN
op de leeftijd van 61 jaar.

Vanaf augustus 1975 heeft hij in de gemeente mogen arbeiden als ouderling met liefde en toewijding.

Zijn leven lag verklaard in Jesaja 65:1.

Sterke de Heere de echtgenote en de kinderen in dit smartelijk verlies.

Namens de kerkeraad van de
Chr. Geref. Kerk te ELBURG,
Ds. H. van Leeuwen, praeses
A. van Hattem, scriba.

ELBURG, 15 november 1977

**Zoekt U alleen verantwoorde boeken
Kom dan bij boekhandel Kool zoeken**

**Dus niet langer gezocht,
Daar al uw boeken gekocht.**

Wij leveren en verzorgen gaarne al uw in-
tekeningen van al uw

★ **Boekwerken - Bijbels - Psalmboeken, (uitsluitend Statenvertaling) - Houtbrandteksten - Tegels - Houtsnijwerk - Boekenleggers, enz. enz.**

UITGEVERIJ - BOEKHANDEL

KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal - Tel. 08385 -
13978 - Postbus 177 - Antwoordnummer 77
Giro 280572 - Bankrek. Rabobank Veenendaal
Rek. nr. 36.51.10.191.

Voor al Uw

- ★ **BOEKEN**
- ★ **BIJBELS en**
- ★ **PSALMBOEKEN**

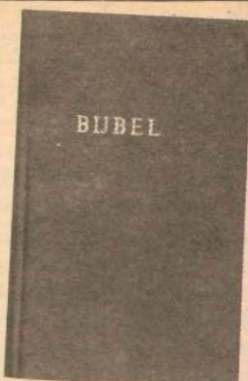
Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

NERGENS BAAT BIJ ?

Probeer dan eens één van de meer dan 40 kruidenrecepten o.a. vernauwde bloedvaten, wisseljaren, vochtafdrijvend, bronchitis, migraine, hoge bloeddruk, niersteen, galsteen, dikke darm, eczeem, blaas en urine, zenuwen, vermagering enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand

à f 12,50

(verzendingkosten
inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW !!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochtafdrijvend, nu ook in tabletvorm

Maandkuur f 15—

Drogisterij SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190609

HOTEL

**DREYEROORD -
OOSTERBEEK**

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

Voor bijbels, boeken en muziek

is **LINDENBERG** uniek !

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

**Lindenberg's
boekhandel**

Slaak 4-8 (postbus 4209)

ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

DANKBETUIGING

Omdat zovelen op en rond de herdenking van ons zilveren huwelijks- en ambtsjubileum hun belangstelling toonden, is het ons niet mogelijk ieder persoonlijk te bedanken.

Daarom willen wij langs deze weg onze dank betuigen aan allen die, in welke vorm ook, van hun meeleven blijf gaven.

Ds. en mevr. Vlietstra
en kinderen

Bunschoten.

AAN U IS HET ANTWOORD

In het artikel over Guatemala kunt U lezen over de grote nood die daar momenteel nog heerst. Levend in krotten met vaak een lege maag slepen de mensen zich voort van de ene dag in de andere. Doe niet als de Priester en de Leviet. Maar een zeker Samaritaan.....

U zou ook een kind financieel kunnen adopteren. Inl. voor adoptie: J. Slot, Rembrandtlaan 10, Doorn, tel. 03430 - 4103.

Giro 30.20.900 Velp (G.), met vermelding **Guatemala City.**

**STICHTING REFORMATISCHE
HULPACTIE WOORD EN DAAD.**